

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Вх. № 1-540 /2016 г.
София, 18 .04.2016 г.

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

ОТ ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА ПРИЕМАНЕ НА ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

на основание чл. 125 вр. чл. 124 ал. 1 т. 1 пр. 1 от Закона за
съдебната власт

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ КАСАЦИОННИ СЪДИИ,

Ръстът и динамиката на престъпленията против транспорта, тежките обществено - опасни последици, които те причиняват на значителен кръг лица и най – вече случаите на засягане на телесната неприкосновеност и лишаване от живот, обуславят високата обществена нетърпимост към този вид посегателства. В стремеж за адекватен отговор на завишения брой пострадали пешеходци, сред които и не малко деца, със ЗИДНК /ДВ, бр. 60/07.08.2012г./ законодателят добави към по – тежко квалифициращите елементи на ал. 3 на

чл. 343 НК още два - липсата на правоспособност на субекта и извършване на пътно транспортното произшествие на пешеходна пътека.

I. Указанията, развити в ТР № 28/28.11.1984г. на ОСНК на ВС, макар и не загубили своята актуалност, не позволяват да се преодолеят противоречията в съдебната практика при оценката на поведението на пострадалия пешеходец. Тя е от съществено значение за определяне степента на обществена опасност на конкретното деяние, но не рядко се отчита и при преценката относно начина на изтърпяване на определеното наказание на извършителя на престъплението.

За да е справедливо, наказанието трябва да е съответно на тежестта на извършеното престъпление. Макар и обвързано най – вече с реализиране на индивидуалната превенция, при прилагане на условното осъждане /чл. 66 НК/ следва да се отчита и общопревантивният му ефект спрямо всички граждани. Предвидимото правосъдие предполага еднакво приложение на закона при сходни фактически обстоятелства и изисква преодоляване на противоречията в съдебната практика по въпроса следва ли поведението на пострадал от пътно транспортно произшествие пешеходец да се отчита при индивидуализацията на наказанието на извършител на престъпление по чл. 343 НК относно начина на изтърпяването му.

Констатират се две противоречащи си становища на съдилищата в страната и ВКС по този въпрос:

1. Една част от съдебните състави приемат, че поведението на пострадалия пешеходец следва да се отчита при индивидуализация на наказанието, включително и относно начина на изтърпяването му. Не еднакво обаче решават въпроса при оценката на значението му за приложение на условното осъждане.

А/ В мотивите на следните съдебни актове е застъпено становището, че поведението на пострадалия е допълнително основание, за да се откаже приложението на чл. 66 НК:

- Решение № 50/14.03.2012г. по НД 3124/2011г. на ВКС, III НО;
- Решение № 269/15.11.2011г. по ВНОХД № 286/2011г. на АС – Велико Търново;
- Присъда № 67/17.09.2014г. по НОХД № 927/2014г. на ОС – Пловдив;
- Решение № 100/20.02.2012г. по НД № 32/2012г. на ВКС, I НО;
- Решение № 231/29.11.2011г. по ВНОХД № 241/2011г. на АС – Бургас;
- Присъда № 5/26.09.2013г. по НОХД № 679/2012г. на ОС – София;

Б/ Като допълнително основание за приложение на условното осъждане е възприето поведението на пострадалия пешеходец в съдебните актове:

- Присъда № 286/13.10.2011г. по НОХД № 3441/2011г. на СГС, 32 н. с.;
- Решение № 238 по ВНОХД № 119/2013г. на Ас – София;

- Присъда от 27.08.2015г. по НОХД № 346/2015г. на ОС – Бургас;
- Решение 322/03.07.2013г. по НД № 1138/2013г., ВКС, II НО;
- Решение № 56/29.04.2013г. по ВНОХД № 44/2013г. на АС – Бургас;
- Присъда № 302/10.12.2012г. по НОХД № 1161/2012г. на ОС – Бургас;
- Присъда от 03.08.2011 г. по НОХД № 317/2011г. по описа на ОС – Русе;
- Присъда от 13.10.2015г. по НОХД № 744/2015г. на ОС – Бургас;
- Присъда № 16/28.05.2015г. по НОХД № 268/2015г. на ОС – Хасково;
- Решение № 472/11.12.2014г. по НД № 1572/2014г. на ВКС, III НО;
- Решение № 105/17.07.2014г. по ВНОХД № 151/2014г. на АС-Варна;
- Решение № 110/23.05.2014г. по НД № 279/2014г. на ВКС, II НО;
- Решение № 381/26.11.2015г. по НД № 1339/2015г. на ВКС, III НО;
- Решение по ВНОХД № 469/2015г. на АС – София;
- Решение № 230/08.07.2015г. по ВНОХД № 391/2015г. на АС – София;
- Присъда № 48/14.05.2015г. по НОХД № 402/2015г. на ОС – Пловдив;
- Решение № 214/26.05.2015г. по НД № 477/2015г. на ВКС, II НО;
- Решение № 24/17.02.2015г. по ВНОХД № 379/2014г. на АС – Варна;
- Присъда № 73/07.11.2014г. по НОХД № 277/2014г. на ОС – Разград;
- Присъда № 234/05.07.2011г. по НОХД № 357/2011г. на ОС – Стара Загора

2. Други съдебни състави не отчитат поведението на пострадалия при определяне начина на изтърпяване на наказанието на извършителя на престъпление по чл. 343 НК.

В този аспект са постановени следните съдебни актове:

- Решение № 219/27.07.2015г. по НД № 523/2015г. на ВКС, III НО;
- Решение № 6/16.01.2015г. по ВНОХД № 432/2014г. на АС – Пловдив;
- Присъда от 13.06.2013г. по НОХД № 440/2013г. на ОС – Бургас;
- Присъда № 115/25.11.2013г. по НОХД № 800/2013г. на ОС – Варна;
- Присъда от 27.11.2014г. по НОХД № 4090/2014г. на СГС, 31 н. с.;
- Присъда № 30/24.09.2015г. по НОХД № 13/2015г. на ОС – Хасково;
- Решение № 477/02.12.2011г. по ВНОХД № 1080/2011г. на АС – София;
- Решение № 91/04.05.2012г. по НД № 137/2012г. на ВКС, III НО;
- Присъда от 01.09.2011г. по НОХД № 963/2011г. на СГС, 12 н.с.;
- Присъда № 30/07.04.2014г. по НОХД № 128/2014г. на ОС – Варна;
- Решение по ВНОХД № 1097/2013г. на АС – София;
- Присъда от 25.03.2015г. по НОХД № 85/2015г. на ОС – Враца;
- Присъда от 27.03.2015г. по НОХД № 3396/2014г. на СГС, 31 н.с.;
- Решение № 51/11.03.2016г. по НД № 134/2016г. на ВКС, II НО;
- Решение № 143/11.11.2015г. по ВНОХД № 255/2011г. на АС – Пловдив;

- Решение № 300/21.03.2016г. по НД № 671/2015г. на ВКС, III НО;
- Решение № 33/26.02.2015г. по ВНОХД № 64/2014г. на АС – Варна;
- Присъда № 100/28.10.2013г. по НОХД № 455/2013г. на ОС – Варна;

II. Нееднакво съдилищата използват конкретните данни за установената по надлежен ред концентрация на алкохол на субекта на престъплението по чл.343 ал. 3 НК.

1. Според една част от съдебните състави по – високата надвишаваща съставомерната алкохолна концентрация е обстоятелство от значение за определяне единствено на личната степен на обществена опасност на дееца. Затова я обвързват с реализирането на индивидуалната превенция на наказанието, въпреки наличието и на други фактически данни, съответни на указанията в б. „к“ т. 4 на ППВС № 1/17.01.1983г. по н. д. 8/82 г. на Пленума на ВС.

В тази насока са следните съдебни актове :

- Присъда № 88/10.09.2013г. по НОХД № 799/2013г. на ОС – Пловдив;
- Решение № 207/25.11.2013г. по ВНОХД № 406/2013г. на АС – Пловдив;
- Решение № 306/05.11.2012г. по ВНОХД № 328/2012г. на АС – София;
- Решение № 322/25.06.2013г. по НД 729/2013г. на ВКС, I НО;
- Решение 573/09.02.2012г. по НД № 2841/2011г. на ВКС, II НО;
- Решение № 291/11.07.2011г. по ВНОХД № 537/2011г. на АС – София;
- Присъда № 7/11.03.2011г. по НОХД № 35/2011г. на ОС – Видин;
- Решение № 140/17.12.2014г. по ВНОХД № 164/2014г. на АС – Бургас;
- Решение № 28/08.02.2010г. по НД № 674/2009г. на ВКС, III НО;
- Решение № 194/2010г. по ВНОХД № 198/2010г. на АС – Бургас;
- Присъда № 270/01.07.2010г. по НОХД № 145/2004г. на ОС – Бургас;

2. Друга част от съдебните състави са на становище, че по – високата концентрация на алкохол има отношение и към степента на обществена опасност на конкретно извършеното деяние, поради което при наличието и на други фактически данни, съответни на указанията в б. „к“ т. 4 на ППВС № 1/17.01.1983г. по н. д. 8/82 г. на Пленума на ВС, я отчитат при приложението на квалификацията „особено тежък случай“ .

В такъв смисъл са мотивирани съдебните актове :

- Решение № 362/05.01.2015г. по НД 1046/2014г. на ВКС, II НО;
- Решение № 24/19.05.2014г. по ВНОХД № 18/2014г. на ОС – Бургас;
- Присъда № 90/03.05.2012г. по НОХД № 620/2011г. на ОС – Хасково;
- Решение № 9/25.02.2013г. по ВНОХД № 342/2012г. на АС – Пловдив;
- Решение № 388/07.01.2014г. по НД № 1255/2013г. на ВКС, II НО;
- Присъда № 176/10.07.2013г. по НОХД № 481/2013г. на ОС – Бургас;
- Присъда от 10.02.2012г. по НОХД № 4568/2011г. на СГС, 30 н.с.;

- Решение № 187/23.05.2014г. по ВНОХД № 212/2014г. на АС – София;
- Решение № 439/02.12.2014г. по НД № 1461/2014г. на ВКС, II НО;
- Присъда № 96/04.10.2011г. по НОХД № 1387/2011г. на ОС – Пловдив;
- Решение № 194/13.12.2011г. по ВНОХД № 531/2011г. на АС – Пловдив;
- Решение № 140/04.06.2012г. по НД 194/2012г. на ВКС, II НО;
- Присъда № 70/07.03.2012г. по НОХД № 132/2012г. на ОС – Бургас;
- Присъда № 62/23.06.2015г. по НОХД № 676/2015г. на ОС – Пловдив;
- Решение № 170/01.12.2015г. по ВНОХД № 352/2015г. на АС – Пловдив;
- Решение № 410/11.01.2016г. по НД № 3483/2015г. на ВКС, I НО;
- Решение № 90/05.08.2015г. по ВНОХД № 95/2015г. на АС – Бургас;
- Присъда № 89/28.04.2015г. по НОХД № 95/2015г. на ОС – Бургас;

III. Основанието на гражданския иск в наказателното производство е деянието - предмет на обвинението. Затова за съвместно разглеждане в наказателното производство се допуска само граждански иск за вредите, които са резултат от деянието, предмет на обвинението /ППВС № 1/1955 г., изм. с ППВС № 7/1987 г.; ППВС № 9/25.12.1961 г., изм. с ППВС № 7/1987г./ Престъплението е източник и на облигационно правоотношение, което обуславя процесуалната легитимация на пострадалия/неговите наследници и на юридическите лица да предявят в съдебната фаза на наказателното производство граждански иск за обезщетение на претърпените вреди и да бъдат конституирани като страна в процеса - граждански ищци. Границите на деликтната отговорност се определят от нормите на чл. 45 - 54 ЗЗД и задължават всеки да поправи вредите, които виновно е причинил другиму.

При престъпленията против транспорта в нормата на чл. 343 НК изрично е уредено поглъщането на по – леките от по – тежките престъпни състави. То се прилага не само по отношение на квалифициращия признак „значителни имуществени вреди“ по чл. 343 ал. 1 б. „а“ НК, но и спрямо останалите хипотези, регламентирани в ал. 1 б. „б“ и б. „в“ и в ал. 3 б. „а“ и б. „б“ НК. Предвидените в закона наказания за престъпления по чл. 343 ал. 1 б. „а“ и б. „б“ НК позволяват деецът да бъде освободен от наказателна отговорност и да му се определи административно наказание по реда на чл. 78А НК, при кумулативното наличие и на останалите, предвидени условия в закона. Сред тях е възстановяването на причинените от престъплението имуществени вреди. Сходно е изискването, което законодателят поставя в чл. 381 ал. 3 НПК за приложението на Глава двадесет и девета – причинените имуществени вреди да са възстановени или обезпечени.

1. Една част от съдебните състави приемат, че за да се приложат диференцираните процедури по Глава двадесет и осма от НПК и Глава двадесет и девета от НПК следва да бъдат възстановени или обезпечени

единствено причинените съставомерни имуществени вреди от престъпленията по чл. 343 ал. 1 б. „б“ НК. Тези състави се позовават на измененията в нормата на чл. 78А НК /ДВ, бр. 21/2000г./ и правят разграничение между текста на отменената норма на чл. 78А ал. 3 НК /ДВ, бр. 62/1997г./ – „*Когато с престъплението са причинени имуществени вреди*“ и действащата след измененията в ДВ, бр. 21/2000г. норма на чл. 343 ал. 1 б. „в“ НК – „*Причинените от престъплението*“. В този аспект са следните съдебни актове:

- Решение № 481/05.03.2015г. по НД № 1498/2014г. на ВКС, I НО;
- Решение от 21.01.2011г. по ВНОХД № 105/2010г. на ОС – Хасково;
- Присъда № 59/04.05.2010г. по НОХД № 1203/2009г. на РС – Хасково
- Решение № 145/05.10.2012г. по ВНАХД № 387/2012г. на ОС –

Пазарджик;

- Решение № 42/12.06.2012г. по НАХД № 73/2012г. на РС – Пещера;
- Определение № 27/05.02.2014г. по ВЧНД № 41/2014г. на ОС – София;
- Решение № 23/11.03.2014г. по ВНОХД № 15/2014г. на ОС – Габрово;
- Решение № 71/17.11.2015г. по ВНАХД № 276/2015г. на ОС – Добрич;
- Решение № 55/08.07.2015г. по НАХД № 1806/2014г. на РС – Добрич;
- Решение № 165/11.07.2014г. по ВНОХД № 401/2014г. на ОС – Плевен;
- Решение № 56/06.06.2014г. по ВНОХД № 53/2014г. на ОС – Габрово;
- Решение № 62/05.06.2015г. по КНАХД № 27/2015г. на ОС – София;
- Определение № 406/21.11.2014г. по ВЧНД № 394/2014г. на ОС – Ловеч;
- Решение № 345/09.07.2012 г. по НД № 1033/2012г., на ВКС, II НО;
- Решение № 169/04.01.2016г. по НВОХД № 196/2015г. на АС – Бургас;

2. Други съдебни състави считат, че за да се приложат диференцираните процедури по Глава двадесет и осма и Глава двадесет и девета от НПК по отношение на съставите по чл. 343 ал. 1 б. „б“ НК се изисква възстановяване или обезпечаване на имуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от пътнотранспортното произшествие, а не само на съставомерните вреди. Тези състави се позовават на неотменените становища възприети в т. 5 на ППВС № 7/04.11.1985г. по н. д. 4/85г. и ТР 88/17.12.1982г. по н. д. 73/82г. на ОСНК. Такива са следните съдебни актове:

- Решение № 225/15.06.2015г. по НД № 622/2015г. на ВКС, I НО;
- Присъда № 724/25.11.2013г. по НОХД № 814/2013г. на РС – Габрово;
- Присъда № 87/22.04.2014г. по НОХД № 217/2014г. на ОС – Плевен;
- Решение № 2588/17.06.2014г. по ВНОХД № 159/2014г. на ОС –

Благоевград;

- Решение № 276/10.07.2013г. по ВНОХД № 615/2013г. на АС – София;
- Разпореждане № 580/05.08.2014г. по НАХД № 257/2014г. на РС –

Тетевен;

- Присъда от 05.03.2014г. по НОХД № 79/2014г. на РС – Габрово;
- Решение от 05.06.2015г. по ВНАХД № 7/2015г. на ОС – София;

- Решение № 103/03.05.2012г. по ВНОХД № 208/2012г. на ОС – Плевен;
- Присъда № 31/27.01.2012г. по НОХД № 2720/2011г. на РС – Плевен;
- Присъда № 58/20.04.2015г. по НОХД № 249/2015г. на РС – Ямбол;
- Решение от 10.07.2015г. по ВНОХД № 190/2015г. на ОС – Ямбол;

Наличието на посочените противоречиви становища на различни съдилища в страната и на съдебни състави на ВКС води до нееднакво прилагане на закона. Констатираната противоречивата съдебна практика по посочените въпроси обосновава необходимост от приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на съдиите от наказателната колегия на Върховния касационен съд.

Предвид изложено и на основание чл. 125 вр. чл. 124 ал. 1 т. 1 пр. 1 от Закона за съдебната власт, правя следното

И С К А Н Е:

Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия на Върховния касационен съд да приеме тълкувателно решение, с което да даде отговор на следните въпроси :

1. При индивидуализиране на наказанието на извършител на престъпление по чл. 343 НК, следва ли да се отчита поведението на пострадалия пешеходец, респективно съпричиняването на вредоносния резултат, при определяне начина на изтърпяване на наказанието, с оглед общопревантивния му ефект ?

2. Кога установената по надлежния ред концентрация на алкохол на извършител на престъпление по чл. 343 НК следва да се отчита при определяне степента на обществена опасност на деянието и дееца и

- а/ обуславя невъзможност за приложение на разпоредбата на чл. 66 НК**
- б/ има значение за приложение на чл. 93 т. 8 НК ?**

3. Подлежат ли на възстановяване или обезпечаване несъставомерните имуществени вреди от престъпление по чл. 343 НК, за да се приложат диференцираните процедури по Глава двадесет и осма от НПК и Глава двадесет и девета от НПК ?

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

С. ПАЦАРОВ

Приложение: цитираните в искането съдебни актове 17 папки